

SPROGPOLITIK

Den Europæiske Union har udpeget sprogindlæring som en vigtig prioritet i forbindelse med indsatsen for at fremme mobilitet og interkulturel forståelse og støtter en lang række programmer og projekter på dette område. Flersprogethed udgør efter EU's opfattelse et vigtigt element i Europas konkurrenceevne. Et af målene med EU's sprogpolitik er derfor, at alle europæiske borgere ud over modersmålet skal beherske to andre sprog.

RETSGRUNDLAG

Sproglig mangfoldighed er en kendsgerning i Europa. Sprog er en integreret del af europæisk identitet og det mest direkte udtryk for kultur. I et EU, som er grundlagt på princippet om at være »forenet i mangfoldighed«, er evnen til at kommunikere på flere sprog en vigtig kvalifikation for både enkeltpersoner, organisationer og virksomheder. Sprog er også afgørende for at respektere den kulturelle og sproglige mangfoldighed i EU.

Respekt for sproglig mangfoldighed er en grundlæggende værdi i EU ligesom respekt for menneskets integritet og åbenhed over for andre kulturer. Disse værdier indgår i præambelen til traktaten om Den Europæiske Union, som taler om at lade sig »inspirere af Europas kulturelle, religiøse og humanistiske arv«, og bekræfter betydningen af »principperne om frihed, demokrati og respekt for menneskerettighederne«. I artikel 2 i TEU lægges der stor vægt på menneskerettighederne og ikke-forskelsbehandling, mens artikel 3 fastslår, at EU »respekterer medlemsstaternes rige kulturelle og sproglige mangfoldighed«. Artikel 165, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) understreger, at det er et mål for Unionens indsats at »udvikle den europæiske dimension på uddannelsesområdet, navnlig gennem undervisning i og udbredelse af medlemsstaternes sprog«, samtidig med at den fuldt ud respekterer den kulturelle og sproglige mangfoldighed (artikel 165, stk. 1, i TEUF).

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, som blev vedtaget i 2000 og gjort retligt bindende med Lissabontraktaten, forbyder forskelsbehandling på grund af sprog (artikel 21) og pålægger Unionen pligt til at respektere den sproglige mangfoldighed (artikel 22).

Den første forordning fra 1958 om den ordning, der skulle gælde for det tidligere Europæiske Økonomiske Fællesskab^[1] på det sproglige område, er blevet ændret i takt med udvidelserne af EU og definerer sammen med artikel 55, stk. 1, i TEU, hvad der

[1]EUT 17 af 17.6.1958, s. 385.

er EU's officielle sprog^[2]. Enhver EU-borger har således ret til at skrive til enhver af EU's institutioner eller organer på et af de officielle sprog og få svar på samme sprog, jf. artikel 24 i TEUF.

MÅL

EU's sprogpolitik bygger på respekt for den sproglige mangfoldighed i alle medlemsstaterne og på skabelse af en tværkulturel dialog i EU. Til gennemførelse af gensidig respekt i praksis fremmer EU undervisning i og tilegnelse af sprog samt mobilitet for alle borgere gennem målrettede programmer for almen og erhvervsfaglig uddannelse. Fremmedsproglig kompetence anses for en af de grundlæggende færdigheder, som alle unionsborgere bør tilegne sig for at forbedre deres uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder. EU samarbejder også med medlemsstaterne om at beskytte mindretal på grundlag af Europarådets europæiske pagt om regionale sprog eller mindretalssprog.

Kommissionen har i sit bidrag til det sociale topmøde, som blev afholdt den 17. november 2017 i Göteborg, gjort rede for idéen om et »europæisk uddannelsesområde«, hvor det at tale to andre sprog ud over modersmålet er blevet normen i 2025 (COM(2017)0673). I samme ånd vedtog Rådet den 22. maj 2019 en henstilling om en samlet tilgang til sprogundervisning og -indlæring (COM(2018)0272). Rådet opfordrer i sin henstilling medlemsstaterne til at fremme sproginlæring inden afslutningen af den obligatoriske undervisning for at sikre, at flere sproglærere har mulighed for at lære i udlandet og fremme innovative undervisningsmetoder, der anvender værktøjer såsom [School Education Gateway](#) og [eTwinning](#) .

RESULTATER

A. Politikudvikling og støtte til forskning i sprog

1. Sammenlignelige data om sprogkundskaber

I 2005 offentliggjorde Kommissionen en meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet om den europæiske indikator for sprogkundskaber ([COM\(2005\)0356](#)), et redskab til at måle de generelle fremmedsprogskundskaber i alle medlemsstater. Den Europæiske Union fremmer også anvendelsen af Europarådets Fælles europæiske referenceramme for sprog: Læring, undervisning, vurdering (CEFR) ([Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment \(CEFR\)](#)). Formålet med dette værktøj var at skabe et gennemsigtigt, sammenhængende og omfattende grundlag for udarbejdelse af læseplaner og retningslinjer for læseplaner, udformning af undervisnings- og undervisningsmateriale og vurdering af fremmedsprogsfærdigheder^[3]. Det er nu udbredt i Europa og på andre kontinenter.

[2]EU's 24 officielle EU-sprog er: bulgarsk, dansk, engelsk, estisk, finsk, fransk, græsk, italiensk, irsk, kroatisk, lettisk, litauisk, maltesisk, nederlandsk, polsk, portugisisk, rumænsk, slovakisk, slovensk, spansk, svensk, tjekkisk, tysk og ungarsk.

[3]<https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>

2. ECML og Mercator

EU støtter to centre for sprogforskning, [Det Europæiske Center for Moderne Sprog under Europarådet \(ECML\)](#) (European Centre for Modern Languages of the Council of Europe (ECML)) og Mercator, det europæiske forskningscenter om flersprogethed og sprogindlæring ([European Research Centre on Multilingualism and Language Learning](#)). ECML støtter høj kvalitet og innovation i sprogundervisningen og hjælper EU's borgere med at lære sprog på mere effektiv vis. Dets primære mål er at hjælpe medlemsstaterne med at gennemføre effektive politikker for sprogundervisning ved at fokusere på sprogindlæring og -undervisning, fremme dialog og udveksling af bedste praksis og støtte programrelaterede netværk og forskningsprojekter. Mercator arbejder på erhvervelse og inventering, forskning og undersøgelse, formidling og anvendelse af viden inden for sprogundervisning i skolen, i hjemmet og gennem kulturel deltagelse. Dens arbejde er primært fokuseret på regionale sprog og mindretalssprog i Europa^[4].

3. Europæisk masteruddannelse i oversættelse

[Europæisk masteruddannelse i oversættelse \(EMT\)](#) er et kvalitetsmærke for universitetsprogrammer i oversættelse, som opfylder professionelle standarder og markedskrav. Hovedformålet med EMT er at forbedre kvaliteten af uddannelsen af oversættere og tilskynde veluddannede mennesker til at slå ind på denne vej i EU: EMT tilstræber at styrke oversætterprofessionens status i EU.

B. Handlingsprogrammer

1. Programmet Erasmus+

[Erasmus+](#) er EU-programmet for uddannelse, ungdom og idræt for 2014-2020. Fremme af sprogindlæring og sproglig mangfoldighed er et af programmets specifikke mål. [Programguiden for Erasmus+ programmet 2019](#) fastslår, at de muligheder, der iværksættes for at yde sproglig støtte, skal sikre mere effektiv mobilitet og forbedre læringen og dermed bidrage til programmets specifikke mål (s. 9). Der tilbydes sproglig støtte via [Erasmus+ sproglige onlinesupport](#) til deltagere i mobilitetsforanstaltninger, således at de kan lære værtslandets sprog. Erasmus+ tilskynder til samarbejde med henblik på innovation og god praksis via strategiske partnerskaber på området sprogundervisning og -læring. Programmet Erasmus+ finansierer desuden hvert år talrige programmer for at støtte undervisning og indlæring af tegnsprog og fremme bevidstheden om sproglig mangfoldighed og beskyttelse af mindretalssprog.

Den 28. marts 2019 vedtog Parlamentet en lovgivningsmæssig beslutning om forslaget til et efterfølgende program (2021-2027)^[5]. Forslaget har til formål at fremme sprogindlæring, navnlig gennem udvidet brug af onlineværktøjer. Under nøgleaktion 1 vil den støtte »sproglige læringsmuligheder, herunder dem, der støtter mobilitetsaktiviteter«.

2. Programmet Et Kreativt Europa

Inden for rammerne af programmet Et Kreativt Europa ydes der støtte til oversættelse af bøger og manuskripter under [kultur-delprogrammet](#).

[4]<https://www.mercator-research.eu/en/about/about-mercator-research-centre/>

[5][Vedtagne tekster, P8_TA\(2019\)0323](#).

3. Europæiske sprog dage

Efter den store succes med det europæiske sprogår i 2001 besluttede EU og Europarådet at afholde en [europæisk sprog dag](#) hvert år den 26. september med mange forskellige slags arrangementer til fremme af sprogindlæringen i hele EU. Denne aktion sigter på at højne bevidstheden blandt borgerne om de mange sprog, der tales i Europa, og at tilskynde dem til at lære sprog.

4. Den europæiske sprogpris

[Den europæiske sprogpris](#) er en belønning, der tildeles af Kommissionen, og som har til formål at fremme nye initiativer inden for sprogundervisning og -indlæring, belønne nye sprogundervisningsmetoder og øge bevidstheden om regionale sprog og mindretalssprog. Prisen gives til projekter fra deltagerlandene, der præsenterer det mest innovative sprogindlæringsprojekt, den person, der har gjort størst fremskridt med indlæring af fremmedsprog, og den bedste sproglærer.

5. Juvenes Translatores

Kommissionen uddeler hvert år [Juvenes Translatores](#)-prisen til den bedste oversættelse udarbejdet af en 17-årig gymnasieelev i en af medlemsstaterne. Der kan vælges mellem at oversætte fra eller til ethvert af Den Europæiske Unions officielle sprog.

EUROPA-PARLAMENTETS ROLLE

A. Sproglig mangfoldighed

Som et første punkt skal det bemærkes, at Europa-Parlamentet har anlagt en fuld flersprogs politik i sin egen kommunikationspolitik, hvormed menes, at alle EU-sprog er lige vigtige. Alle Parlamentets dokumenter oversættes til alle de officielle sprog, og alle medlemmer af Europa-Parlamentet har ret til at tale på et sprog efter eget valg.

I sin beslutning af 24. marts 2009 om »Flersprogethed: et aktiv for Europa og en fælles forpligtelse«^[6], gentog Europa-Parlamentet sin støtte til EU-politikker inden for området flersprogethed og sproglig diversitet og opfordrede Kommissionen til at udarbejde foranstaltninger med henblik på at anerkende vigtigheden af og fremme sproglig mangfoldighed i EU.

Den 11. september 2018 vedtog Parlamentet en beslutning om sproglig ligestilling i den digitale tidsalder^[7], som er baseret på en [undersøgelse](#) udarbejdet efter anmodning fra Parlamentets Panel for Vurdering af Videnskabelige og Teknologiske Projekter. I beslutningen opfordrede Parlamentet Kommissionen til at vurdere de mest hensigtsmæssige midler til at sikre sproglig ligestilling i den digitale tidsalder og udvikle en stærk og koordineret strategi for et flersproget digitalt indre marked.

Hvert år siden 2007 har Europa-Parlamentet uddelt »[LUX Filmprisen](#)«. Prisen omfatter undertekstning af finalistfilmene på EU's 24 officielle sprog.

[6] EUT C 117E af 6.5.2010, s. 59.

[7] Vedtagen tekster, P8_TA(2018)0332.

Den 28. marts 2019 vedtog Parlamentet en lovgivningsmæssig beslutning om forslaget til programmet Et Kreativt Europa (2021-2027)^[8]. I artiklen om programmets målsætninger blev det understreget, at der skulle tages hensyn til de særlige forhold i de forskellige lande, herunder lande eller regioner med en geografisk eller sproglig situation. Der er også tilføjet en specifik bestemmelse om støtte til tekstning, eftersynkronisering og lydbeskrivelse af europæisk audiovisuelt indhold for at fremme internationalt salg og udbredelse af ikke-nationale europæiske værker på alle platforme.

B. Støtte til mindretalssprog

Den 23. november 2016 vedtog Europa-Parlamentet en beslutning om tegnsprog og professionelle tegnsprogstolke^[9]. Formålet var at understrege, at døve og døvblinde og hørehæmmede borgere skal have adgang til samme information og kommunikation som deres jævnaldrende i form af tegnsprogstolkning, undertekster, tale-til-tekst og/eller alternative former for kommunikation, herunder også mundtlige tolke. I beslutningen anerkendtes det også, at EU-institutionerne allerede sørger for tilgængelighed i forbindelse med offentlige arrangementer og udvalgmøder.

Europa-Parlamentet vedtog i 2013 en beslutning om udryddelsestruede europæiske sprog og sproglig mangfoldighed i Den Europæiske Union^[10], hvori det opfordrede medlemsstaterne til at være mere opmærksomme på udryddelsestruede europæiske sprog og til at engagere sig aktivt i beskyttelse og fremme af Unionens mangfoldige sproglige og kulturelle arv.

Den 7. februar 2018 godkendte Europa-Parlamentet en beslutning om beskyttelse og ikke-forskelsbehandling af mindretal i EU-medlemsstaterne^[11]. I beslutningen opfordres medlemsstaterne til at sikre, at retten til at bruge et mindretalssprog bliver opretholdt, og til at beskytte sproglig mangfoldighed inden for EU. Det anbefaler, at sprogrettighederne respekteres i samfund, hvor der er mere end et officielt sprog, og opfordrer Kommissionen til at styrke undervisning i og brug af regionale sprog og mindretalssprog.

Pierre Hériard
12/2019

[8] [Vedtagne tekster, P8_TA\(2019\)0323](#).

[9] [EUT C 224 af 27.6.2018, s. 68](#).

[10] [EUT C 93 af 9.3.2016, s. 52](#).

[11] [EUT C 463 af 21.12.2018, s. 21](#).

